



# Przegląd Wydarzeń

w gminie Ruda-Huta



EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

KWIECIEŃ 2014 nr 1 (33)

ISSN 16897943

Z okazji nadchodzących Świąt Wielkanocnych,  
składamy Państwu wiosenne życzenia,  
niech Jezus Chrystus przez swoje zmartwychwstanie  
obdarzy Państwa swoimi łaskami,  
niech da dużo siły i wiary,  
tak, abyście pokonywali wszelkie trudności życia.

**Piotr Śliwa**  
Przewodniczący Rady  
Gminy Ruda-Huta

**Kazimierz Smal**  
Wójt Gminy Ruda-Huta



## Kolejny międzynarodowy projekt

W dniu 25 marca została podpisana umowa o współpracy pomiędzy Gminą Ruda-Huta a Gminą Hirka Połonka na Ukrainie. Umowa jest efektem pozyskania dofinansowania projektu pt. *Tożsamość kulturowa lokalnych społeczności pogranicza ukraińsko-polskiego* w ramach projektu parasolowego „Kultura pogranicza pomostem integracji społeczności lokalnych w Euroregionie Bug” współfinansowanego z programu współpracy transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013, budżet projektu 34617,42 EUR (wartość dofinansowania 90% kosztów kwalifikowanych).

str. 3



## Rudziemie

*Rudziemie* to tytuł debiutanckiej książki Andrzeja Niemca, której promocja odbyła się w styczniu 2014 r. Publikacja stanowi zbiór 25 opowiadań.

str. 4



# Lepszy Urząd

**Gmina Ruda-Huta, wraz z trzema innymi gminami: Sa- win, Siedliszcze i Wierzbica oraz Starostwem Powiatowym w Chełmie, realizuje projekt pn. *Lepszy Urząd*, który jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach konkursu 1/POKL/5.2.1/2011, organizowanego przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji w ramach Działania 5.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.**

Projekt ma w zamyśle: podnoszenie jakości oraz zwiększenie dostępności usług publicznych, wdrażanie usprawnień zarządczych na poziomie całej organizacji, w tym zarządzania jakością, zakup publikacji książkowych dla pracowników, podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr – szkolenia i studia podyplomowe podnoszące kompetencje kadr, wzmocnienie zdolności w zakresie stanowienia aktów prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych poprzez zapewnienie m. in. dostępu do systemów aktów prawnych, wzmocnienie zdolności w zakresie opracowywania, wdrażania i ewaluacji polityki i strategii o zasięgu regionalnym i lokalnym, opracowanie strategii informatyzacji i rozwoju społeczeństwa informatycznego, zakup zintegrowanych oprogramowań informatycznych wspierających pracę na stanowiskach oraz zarządzanie JST, opracowanie Ksiąg Identyfikacji Wizualnej w Urzędzie Gminy Ruda-Huta.

W ramach działań projektowych Urząd Gminy Ruda-Huta otrzymał elektroniczną tablicę wewnętrzną oraz elektroniczną tablicę zewnętrzną. Będą na nich zamieszczane bieżące informacje ważne dla mieszkańców.

W Urzędzie zostały zamontowane nowe, ujednolicone oznakowania pomieszczeń biurowych, oznakowania ciągów pieszych oraz duża tablica informacyjna. Dzięki nowym oznaczeniom poprawi się nie tylko wizerunek lecz i również urząd stanie się bardziej przejrzysty dla osób z zewnątrz.

Jednym z założeń projektowych było utworzenie dla Gminy Ruda-Huta logo. Opracowanie i wprowadzenie jednolitego znaku będzie promowało obszar całej Gminy Ruda-Huta, budując w ten sposób jej

pozytywny wizerunek wśród społeczeństwa.

19 grudnia 2013 roku Rada Gminy Ruda-Huta, uchwałą nr XXXVII/194/2013 ustanowiła logo Gminy Ruda-Huta.

Logo nawiązuje do przyrody gminy, dębu Bolko oraz rzeki Bug, co symbolicznie zostało przedstawione w logo.

Symbolika kolorystyki: zielony - kolor życia, ziemi, natury, nadziei, harmonii, wolności, turystyka, niebieski - otwarta przestrzeń, świeżość, energia, dynamizm, woda, żółty - ciepło, słońce, radość, optymizm, śmiech, wakacje, plaża, wspomnienia, radość życia.

W ramach projektu prowadzone są szkolenia dla pracowników oraz kadry kierowniczej urzędu gminy, mające na celu podwyższenie kompetencji. Wpływa to korzystnie na jakość oferowanych usług dla mieszkańców.

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych mieszkańców Gminy Ruda-Huta jak również mieszkańców powiatu chełmskiego o ubieganie się o bezpłatny podpis elektroniczny.

Elektroniczny podpis wydany przez Starostwo Powiatowe w Chełmie, służy do sygnowania dokumentów przesyłanych przy pomocy Elektronicznej Skrzynki Podawczej podmiotów, które uznały certyfikaty niekwalifikowane PCC, w tym do podpisywania Elektronicznych Formularzy. Moc prawna podpisu elektronicznego zrównująca go z podpisem własnoręcznym, pozwala stosować go w coraz to nowszych obszarach. Możliwości zastosowania tej technologii do dokumentów elektronicznych są praktycznie nieograniczone. Ponadto wiele aktów prawnych, obok tradycyjnej formy podpisu, pozwala praktycznie wykorzystywać bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy kwalifikowanych certyfikatów. Każdy plik z podpisanym elektronicznie e-dokumentem nie jest „kopią” w tradycyjnym sensie – elektronicznie mamy „same oryginały”, a żadnej kopii.

## BIURO PROJEKTU

Powiat chełmski, Starostwo Powiatowe w Chełmie, Wydział Rozwoju, Edukacji, Kultury i Sportu, Pl. Niepodległości 1, 22-100 Chełm  
tel. 82 562 75 89, fax 82 562 75 10

Specjalista ds. wdrażania usprawnień w Urzędzie Gminy Ruda-Huta: Krzysztof Lewczuk, e-mail: [krzysztof.lewczuk@rudahuta.pl](mailto:krzysztof.lewczuk@rudahuta.pl)  
tel/fax 82 568 60 33, 82 568 60 16, Urząd Gminy Ruda-Huta.

Krzysztof Lewczuk



## Zebrania Ochotniczych Straży Pożarnych

**Na przełomie stycznia i lutego w jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych w Żalinie, Leśniczówce i Rudzie odbyły się zebrania sprawozdawcze.**

Prezesa jednostek przedłożyli sprawozdania finansowe oraz z działalności OSP za 2013 rok, za co jednogłośnie uzyskali absolutorium. W zebraniach uczestniczyli przedstawiciele władz gminy: Wójt Gminy, **Kazimierz Smal**, Przewodniczący Rady Gminy, **Piotr Śliwa**, Zastępca Wójta, **Jarosław Walczuk**, Sekretarz Gminy, **Marek Słupczyński**, Dowódca Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej NR 2 w Chełmie, **Sławomir Koziej**, a także Kapelan Strażaków, Ksiądz, **Łukasz Boguta**.

Wójt Kazimierz Smal podziękował druhom za całoroczną współpracę oraz gotowość bojową jednostek. Wyraził uznanie dla Zarządu i wszystkich druhowych za dbałość o posiada-

ny sprzęt i estetykę strażnic. Życzył druhom i ich rodzinom zdrowia i wytrwałości w dalszym życiu oraz pracy.

Dowódca Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Sławomir Koziej, zwrócił uwagę na prawidłową współpracę pomiędzy Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, a Państwową Strażą Pożarną w Chełmie, widoczną podczas wspólnych akcji ratowniczych.

Do szeregów jednostki w Rudzie oraz Żalinie przyjęto nowych członków, którzy z rąk Prezesa Zarządu Powiatowego Związku

Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Chełmie druha, Kazimierza Smala, otrzymali legitymacje członkowskie.

Druhowie z Leśniczówki na swoim zebraniu gościli druha, **Jerzego Brzozowskiego**, jednego z pierwszych założycieli jednostki, który przedstawił krótką historię powstania i działalności jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Leśniczówce od 1963 roku. Zaprezentował szczególne osiągnięcia jednostki zapisane w kronikach, osobiście prowadzonych.

Ewa Huzar



# Czy warto ?

Kiedy zastanawiam się czym jest samorząd, przychodzą mi różne myśli - czasem sprzeczne ze sobą. Ze wszystkich stron słychać, że samorządy gminne są obecnie odpowiedzialne za wszystko, co dotyczy życia mieszkańców. To prawda.

Z drugiej strony musimy sobie zdawać sprawę z tego, że samorząd to nie tylko urzędnicy, dyrektorzy, radni, pracownicy obsługi i wszyscy, którzy zawodowo pracują na rzecz gminy i jej mieszkańców, lecz samorząd to ogół danej społeczności, reprezentowany jedynie przez osoby wybrane w wyborach lub zatrudnione do realizacji określonych celów. Samorząd to też wielka odpowiedzialność.

Od dziewięciu lat sprawuję urząd Wójta Gminy Ruda-Huta. Mam wiele spostrzeżeń z tej perspektywy. Zawsze podkreślam, że we wszystkim najważniejszy jest człowiek. W każdym swoim działaniu staram się o tym pamiętać. Przez te lata zrobiliśmy wiele. Mam tu na myśli inwestycje takie jak: drogi, wodociągi, kanalizacje, świetlice, szkoły i wiele innych w trakcie realizacji i w planach na dalsze lata. To wszystko jest jednak niczym w porównaniu z bezrobociem, koniecznością emigracji zarobkowej, chorobami związanymi z nerwami i brakiem perspektyw na przyszłość.

Dziwi zatem postawa ludzi, którzy podsyceni przez telewizję, prasę i inne media cieszą się z niepowodzeń, czasem obiektywnych trudności i swoją energią zużywają do szerzenia zła, nienawiści, wrogości.

Zastanówmy się, czy warto być po stronie wiecznie niezadowolonych, czy też może warto czerpać energię od ludzi szlachetnych, pracowitych i uczciwych, a tych w naszej gminie nie brakuje.

Nie jest moją intencją „prawić morały” lecz w tym pięknym i radosnym czasie Świąt Wielkanocnych przychodzi mi refleksja – czy warto? Niech każdy z nas sam sobie zada to pytanie.

Na Święta Zmartwychwstania Chrystusa składam Wszystkim najserdeczniejsze życzenia.



Kazimierz Smal  
Wójt Gminy Ruda-Huta

## Zbiórka dla Państwa Witkowskich

W 2013 r. w okresie od 27 marca do dnia 30 września. Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta prowadziło zbiórkę publiczną na rzecz Eugenii Witkowskiej, Władysława Witkowskiego oraz ich córki, Diany Witkowskiej zam. Gdola, poszkodowanych w wyniku pożaru budynku mieszkalnego, który miał miejsce w nocy z 13 na 14 marca 2013 r.

Zbiórka przeprowadzona została w formie dobrowolnych wpłat na wyodrębnione konto bankowe. W wyniku tej zbiórki zebrana została kwota za którą zakupiono materiały remontowo-budowlane tj. cement, pustaki, zaprawy.

Bardzo serdecznie dziękujemy Państwu za pomoc.

Ewa Małyga

## Kolejny międzynarodowy projekt

W dniu 25 marca została podpisana umowa o współpracy pomiędzy Gminą Ruda-Huta a Gminą Hirka Połonka na Ukrainie. Umowa jest efektem pozyskania dofinansowania projektu pt. *Tożsamość kulturowa lokalnych społeczności pogranicza ukraińsko-polskiego* w ramach projektu parasolowego „Kultura pogranicza pomostem integracji społeczności lokalnych w Euroregionie Bug” współfinansowanego z programu współpracy transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013, budżet projektu 34617,42 EUR (wartość dofinansowania 90% kosztów kwalifikowanych).

W dniu 28 marca do Rudy-Huty przybyła delegacja w osobach Wójt Gminy Hirka Połonka: **Aleksander Perwanczuk**, **Walentyna Gnasiuk-Terlecka**, Dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Integracji Europejskiej Wołyńskiej Regionalnej Administracji oraz osoby towarzyszące.

Wizyta była okazją do wymiany wspólnych doświadczeń w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych oraz zaprezentowania urzędnikom z Ukrainy naszych inwestycji w odnawialne źródła energii.

Projekt, który jest realizowany od 1 kwietnia 2014 r., polega na przeprowadzeniu badań oraz popularyzacji tradycji kulturowych mieszkańców polsko-ukraińskiego obszaru przygranicznego oraz promowaniu agroturystyki. Planowane jest wydanie wspólnych publikacji, przeprowadzenie festiwalu na którym zaprezentują się artyści kultywujący tradycje pogranicza oraz inne działania popularyzujące region Chełmszczyzny i Wołynia, a w szczególności Gminę Ruda-Huta i Gminę Hirka Połonka.



Jarosław Walczuk

# Rudziemie

**Rudziemie to tytuł debiutanckiej książki Andrzeja Niemca, której promocja odbyła się w styczniu 2014 r. Publikacja stanowi zbiór 25 opowiadań.**

Tytuł *Rudziemie* nawiązuje swoją formą do słynnej krainy Śródziemie z książek J. R. R. Tolkiena. Rudziemie to kraina stworzona przez autora, gdzie mają miejsce opisane w opowiadaniach zdarzenia, a która w swej

symbolice odnosi się do naszej gminy. Wielu z nas, czytając tekst, odnajdzie w nim znane sobie miejsca. Niektóre wydarzenia czy postaci także mogą wydawać nam się znane, ale jak podaje motto książki autorstwa *Maria*



*Vargasa Llosa: Nie fabuła decyduje bowiem o prawdzie lub fałszu dzieła literackiego, ale to, że jest ono pisane, a nie przeżywane, ponieważ jego tworzywem są słowa, nie doznania. Realność, przekładając się na słowa, podlega głębokiej modyfikacji. Autentyczne zdarzenie - to rzeczywistość, ale znaki, które mogą je opisać, są nieskończone. Stąd też, czytając tekst literacki, nie powinniśmy dopatrywać się tych podobieństw lub brać tekst za prawdziwy od początku do końca, gdyż wyobraźnia autora jest też nieskończona.*

Promocja książki była okazją do spotkania się z autorem oraz do rozmowy z nim. Podczas uroczystości Koło Literackie „zza rudzianej ściany”, którego członkiem jest też autor, przedstawiło fragmenty z książki, zachęcając tym samym do jej nabycia, przeczytania oraz otrzymania dedykacji i podpisu twórcy.

Współpraca Biblioteki Publicznej z Kołem Wolontariatu „Serca Sercom” zaowocowała również połączeniem promocji z akcją charytatywną, dzięki której wsparto finansowo Dom Dziecka w Siedliszczu. *Rudziemie* jest trzecią z kolei książką, która powstała podczas comiesięcznych spotkań Koła Literackiego „zza rudzianej ściany” przy Bibliotece Publicznej Gminy Ruda-Huta.

Książka jest dostępna w Bibliotece Publicznej Gminy Ruda-Huta

Marta Kordas

## Profilaktyka poprzez teatr

**Teatr OKO, działający przy Gminnym Ośrodku Kultury w Rudzie-Hucie, uczestniczy w projekcie zatytułowanym „Profilaktyka poprzez teatr”, finansowanym przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudzie-Hucie.**

Dzięki temu, że spektakl *Topiel*, bardzo szeroko porusza problem narkotyków i konsekwencji ich zażywania, doskonale wpisuje się w program gminnej profilaktyki w zakresie przeciwdziałania narkomanii. W ramach projektu grupa sześciokrotnie zagrała spektakl na terenie naszej gminy (cztery spektakle wieczorowe w Żalinie, Rudce, Rudzie-Hucie i Rudzie-Kolonii oraz dwa skierowane tylko do uczniów naszych szkół). Po spektaklach odbywają się dyskusje na temat poruszonego w spektaklu problemu. Drugim etapem projektu będzie udział grupy w wyjazdowych warsztatach teatralnych w Lublinie połączonych z wyjściem do teatru. Warsztaty poprowadzi aktor Teatru im. J. Osterwy w Lublinie oraz pracownik Wojewódzkiego Ośrodka Kultury.

Poprzednia premiera spektaklu *Topiel* odbyła się w roku 2008. Od tamtej pory spektakl cieszy się dużym powodzeniem i zainteresowaniem, świadczą o tym liczne nagrody i zaproszenia. W pierwszej obsadzie spektakl był wystawiony 31 razy na terenie całego kraju, a także za granicą (we Francji).

Zapotrzebowanie na spektakl przerosło nasze oczekiwania, a jednocześnie zainspirowało

potrzebę wznowienia spektaklu w nowej obsadzie. W listopadzie 2013 r. rozpoczęliśmy pierwsze próby w nowym składzie, w który wchodzi: **Marcela Dąbrowska, Paulina Iwaniszczuk, Patrycja Piłat, Oliwia Rymarczyk, Aleksandra Sawczuk, Izabela Smal, Aleksandra Walczuk, Karolina Zielińska, Przemysław Kluziak, Patryk Połajdowicz.**

Pierwsza odsłona w nowej obsadzie odbyła się dla gości otwartej próby generalnej, natomiast dla szerszej publiczności po raz pierwszy zagraliśmy w Pawłowie, a kolejny w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Podgłębokiem. Obie te prezentacje udowodniły, że spektakl ma potężną moc oddziaływania na widza co owocowało długimi brawami i żywą dyskusją.

Premiera miała miejsce w Rudzie-Hucie 5 kwietnia 2014r.

Marcin Woszczewski



# Wycieczka do Warszawy

Pięćdziesięcioosobowa grupa młodzieży i dorosłych pojechała na wycieczkę do Warszawy, zorganizowaną przez Bibliotekę Publiczną Gminy Ruda-Huta we współpracy z Zespołem Szkół w Rudzie-Hucie. Wycieczka odbyła się z okazji ogłoszonego przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej roku 2014 Rokiem Jana Karłowicza.

Głównym celem wyjazdu było Muzeum Powstania Warszawskiego. Wszyscy uczestnicy wycieczki z zainteresowaniem słuchali opowiadań przewodników, którzy oprowadzali grupy po muzeum. Dużym przeżyciem było przejście kanałami, wykonanymi na wzór kanałów warszawskich z okresu wojny. Ogrom ekspozycji muzealnych: broni, ubrań, kartek z powstania warszawskiego, zdjęć, obwieszczeń itp., szum spadających bomb, który rozlegał się podczas zwiedzania oraz pokazy multimedialne spowodowały, że niemal każdy uczestnik głęboko zastanowił się nad tragedią tamtego okresu.

Kolejnym punktem był spacer po Warszawie z przewodnikiem. Zobaczyliśmy, którędy przebiegały granice getta warszawskiego. Następnie wędrowaliśmy trasą, gdzie znajdowały się pomniki: Powstańców Getta i Powstańców Warszawy, Pawiak, potem dzielnicę Muranów na Stare Miasto. A tam zatrzymaliśmy się przy Zamku Królewskim, Kolumnie Zygmunta, pomniku Adama Mickiewicza oraz na placu Piłsudskiego.

Na zakończenie, atrakcją dla młodzieży, był posiłek w KFC.

Marta Kordas



## Gimnazjaliści nie próżnują

Miło jest nadmienić, że uczniowie klas trzecich Gimnazjum w Rudzie-Hucie, pomimo nieustającego, intensywnego treningu testowego, polegającego na rozwiązywaniu zadań egzaminacyjnych z każdego przedmiotu, znaleźli czas, by podjąć się trudu udziału w konkursach ściśle związanych z językiem polskim.

Fakt ten cieszy tym bardziej, że wszechobecna moda na sprawne posługiwanie się językami obcymi, nie przyćmiła w naszych gimnazjalistach potrzeby wyrażenia siebie w języku ojczystym. Na wyniki pracy konkursowej uczniów szkoła jeszcze czeka, ale już dziś warto wymienić tych, których aktywna postawa w życiu naszego gimnazjum przyczynia się nie tylko do promocji szkoły, ale świadczy o jej dobrym poziomie kształcenia, skoro nasi uczniowie nie obawiają się rywalizować ze swoimi rówieśnikami z całej Polski.

Ogólnopolski konkurs *Literacki SMS – poezja i proza na 160 znaków*: **Paulina Iwaniszczuk III a, Oliwia Rymarczyk III a, Paulina Żerebecka III b.**

Wojewódzki konkurs *Lubelszczyzna pisarzami słynie*: **Małgorzata Tkaczuk III a, Natalia Wojtowicz III a.**

VIII Ogólnopolski konkurs *OKNO*: **Patryk Dobrowolski III a.**

Klasa I a, pod kierunkiem nauczyciela języka polskiego, włączyła się w stworzenie konkursowego tekstu piosenki dla zespołu znanego już chyba wszystkim: **CHŁOPCY KONTRA BASIA.**

Wszystkim tym uczniom, którzy nie przekonali się jeszcze do tego, by zaistnieć w takim typie działalności szkolnej, przypominać, że daje ona możliwość integrowania się z kolegami i koleżankami wartymi naszej uwagi oraz organizuje spędzanie czasu wolnego. Ponadto uczniowie rywalizując w różnego rodzaju konkursach szkolnych dogłębnie poznają swoje możliwości i umiejętności, oraz ujawniają swoje talenty, a zatem: **DO DZIEŁA!!!**

Anna Bartoszewska

## Konkurs w języku angielskim

W Żmudzi odbyło się podsumowanie konkursu na prezentację multimedialną w języku angielskim „American / British Holidays and Celebrations”.

Konkurs polegał na przygotowaniu prezentacji w języku angielskim na temat wybranych świąt brytyjskich lub amerykańskich. Prace oceniło jury w składzie: mgr **Leszek Mysiak**, konsultant ds. wspomagania szkół i placówek w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w nauczaniu oraz mgr **Justyna Hajduk**, nauczyciel języka angielskiego ze Szkoły Podstawowej w Uchaniach. W konkursie wzięły udział szkoły z powiatów: chełmskiego i hrubieszowskiego oraz miasta Chełm.

Spśród prac wybrano prezentacje uczennic z naszego gimnazjum, z klasy III b: **Aldona Semeniuk** i **Monika Jałtoszuk** zostały laureatkami - zajęły II miejsce. Natomiast **Monika Borowik**, również z klasy III b, otrzymała wyróżnienie. Opiekunem nagrodzonych uczennic jest **Aleksandra Panasiuk**, nauczyciel języka angielskiego. Serdecznie gratulujemy!

Marta Zachariasz



## Jubileusz 50-lecia par małżeńskich w Rudzie-Hucie

# Złote Gody

Czternaście małżeństw z terenu Gminy Ruda-Huta obchodziło jubileusz złotych godów. Dnia 9 lutego 2014 r. w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie odbyło się uroczyste wręczenie Medali za Długoletnie Pożycie Małżeńskie.

Takie uroczystości są niezwykle przyjemnym przeżyciem, spotykamy bowiem ludzi, którzy przeszli jakże długą drogę, mają za sobą ogrom doświadczeń dlatego też staraliśmy się, by spotkanie to było dla nich chwilą radości.

Jubilaci otrzymali legitymacje i odznaczenia przyznane przez Pre-

zydenta RP, a byli nimi: Janina i Bronisław Bądaruk, Wanda i Marian Bądaruk, Alicja i Mieczysław Bąk, Kamila i Marian Bieleccy, Elżbieta Chmiel, Maria i Mieczysław Chwaleba, Stanisława i Jan Derkacz, Janina i Bogdan Dyczkowsky, Genowefa i Tadeusz Haponiuk, Halina i Bogusław Łuczka, Zdzisława i Antoni Mielniczuk, Stanisława i Edward Pacześniak, Lija Sobolewska, Maria i Włodzimierz Szybisty.

Odznaczenia i listy gratulacyjne wręczali: Starosta Chełmski, Paweł Ciechan, Wójt Gminy Ruda-Huta, Kazimierz Smal oraz Przewodniczący Rady Gminy Ruda-Huta, Piotr Śliwa.

Wyrazy szacunku i uznania przekazał proboszcz Parafii w Rudzie-Hucie, ks. Aleksander Tabaka.

Uroczystość zakończyła się koncertem życzeń dla Jubilatów w wykonaniu zespołu *Bokoryna* z Żalina.

Iwona Matejuk



## Dzień Babci i Dziadka

23 stycznia w Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce odbył się koncert dla Babć i Dziadków zaproszonych przez dzieci będące na feriiach zimowych.

Na koncert przyszło wiele osób, aby posłuchać występu dzieci. Mali artyści, zachęteni brawami do występu, odwzajemnili się swojej publiczności pięknym wykonaniem wierszy i pieśni chrześcijańskich. Natomiast babcie i dziadkowie z zespołu *Jarzębina Czerwona*, w podziękowaniu dzieciom, zaśpiewali dla nich.

Na koniec rodzice dzieci przygotowały poczęstunek dla wszystkich uczestników koncertu.

Barbara Humeniuk



## Prace rozbiórkowe na terenie byłej huty szkła



22 lutego 2014 roku krajobraz naszej gminy uległ drastycznej i nieodwracalnej zmianie. Dwa charakterystyczne dla panoramy Rudy - Huty, widoczne z daleka, majestatyczne kominy byłej huty szkła w Rudzie Opalin zamieniły się w sterty gruzu. Zostały wyburzone przy użyciu materiałów wybuchowych. Wraz z nimi wysadzono żelbetowe silosy do przechowywania tzw. „zestawu” czyli prefabrykatu do wytopu szkła. Prace wykonała specjalizująca się w wyburzeniach firma „Cama” z Krakowa.

Andrzej Niemiec



# Zacznij czerpać ze źródła

## Rekolekcje ewangelizacyjne „Przyjdź do źródła. Rekolekcje dla spragnionych

Archidiecezji Lubelska doświadcza rozpoczętych 6 marca 2014 r. pierwszych rekolekcji ewangelizacyjnych *Przyjdź do źródła. Rekolekcje dla spragnionych*, w ramach Projektu „Źródło”. Odbývają się one jako przygotowanie do peregrynacji relikwii Krzyża Świętego w parafiach.

Cały projekt obejmie wszystkie parafie Archidiecezji Lubelskiej i jest zaplanowany na 5 lat. W najbliższych latach, tj. 2014 i 2015, odbędzie się w dekanatach Chełm Wschód i Zachód, Krasnystaw Wschód i Zachód, Siedliszcze, Łęczna, Świdnik, Piaski. Zaś w kolejnych latach, sukcesywnie przemieszczając się w kierunku zachodnim. Prognozowana data zakończenia projektu w archidiecezji to sierpień 2019 r. w dekanacie Puławy.

Rekolekcje trwają cztery dni, od czwartku do niedzieli, w czasie których ewangelizatorzy w blokach ewangelizacyjnych głoszą Słowo Boże, dają świadectwa, ewangelizują za pomocą projekcji multimedialnych, przedstawianych scenek parateatralnych, bądź pantomim. Każdy dzień rekolekcji poświęcony jest innej tematyce. W pierwszy dzień ewangelizatorzy mówią o „Miłości Bożej”, w drugi poruszają istotę grzechu, trzeci jest dniem nawrócenia, a czwarty to „Wybór Jezusa i nowego życia z Bogiem”.

Kulminacyjny punkt rekolekcji odbywa się w trzecim dniu w sobotę, kiedy to nastąpi powitanie relikwii Krzyża Świętego, umieszczonych w kopii słynącego łaskami Krzyża Trybunalskiego.

Rekolekcje ewangelizacyjne przeprowadzą zespoły, w których z kapłanem współpracować będzie grupa świeckich. Jest ich ponad 140 osób, z których tworzone są zespoły. Jedni są bardzo młodzi wiekiem, inni młodzi duchem. Wszyscy chcą swój czas i energię poświęcić, by każdy wierzący bądź wątpiący, który się z nimi spotka, mógł powiedzieć, że dzięki temu, co usłyszał i doświadczył, zobaczył Chrystusa żywego.

Treścią rekolekcji jest głoszenie kerygmatu, czyli podstawowych prawd Ewangelii: miłość Boża, grzech, nawrócenie, wybór Jezusa i nowe życie z Bogiem. Całość przedsięwzięcia koordynuje Inicjatywa Ewangelizacyjna „Przystanek Jezus w Lublinie”, a odpowiedzialny za nie jest ks. Michał Zybała. W projekt angażują się wszystkie wspólnoty związane z ewangelizacją, działające w Archidiecezji Lubelskiej.

Rekolekcjom ewangelizacyjnym w naszej parafii p.w. św. Stanisława BM i Niepokalanego Serca NMP w Rudzie-Hucie, trwającym od 29 maja czwartku do 1 czerwca niedzieli, towarzyszyć będzie peregrynacja Krzyża od 31 maja do 7 czerwca. W kilkuletnią wędrówkę po wszystkich parafiach wyruszyła z Archikatedry kopia słynącego łaskami Krzyża Trybunalskiego w której umieszczone są relikwie Krzyża Świętego. Po rekolekcjach Krzyż Święty pozostanie w parafii jeszcze przez tydzień. Pamiętaj Chrystus czeka na Ciebie.

Ks. Grzegorz Lipiński

Dekanat Chełm Wschód 2014 r.		
Data rekolekcji	Krzyż w parafii	Parafia
20-23 marca	15-22 marca	Klesztów
27 - 30 marca	29 marca - 5 kwietnia	Chełm, Miłosierdzia Bożego
3 - 6 kwietnia	5 - 12 kwietnia	Chełm, Narodzenia NMP
10 - 13 kwietnia	12 - 26 kwietnia	Kumów
24-27 kwietnia	26 kwietnia - 3 maja	Wojśławice
1-4 maja	3 - 10 maja	Żmudź
8-11 maja	10 - 17 maja	Chełm, Św. Ducha
15-18 maja	17 - 24 maja	Dorohusk
22-25 maja	24 - 31 maja	Świerże
29 maja - 1 czerwca	31 - maja - 7 czerwca	Ruda-Huta

# Festiwal Kolęd i Szczodrywek

25 stycznia 2014 roku we Włodawskim Domu Kultury odbył się XIII Międzynarodowy Festiwal Kolęd i Szczodrywek nad Bugiem.

Udział wzięło ponad 30 zespołów ludowych oraz wokalnie-instrumentalnych z Polski, Białorusi i Ukrainy. Organizatorami festiwalu są: Starostwo Powiatowe we Włodawie oraz Włodawski Dom Kultury. Każdy z zespołów wykonał po dwie kolędy, w tym jedną po polsku, drugą w języku gwarowym wschodniego pogranicza.

Gminę Ruda-Huta reprezentowały cztery zespoły: *Jarzębina Czerwo-*

*na z Rudki, Wiśniowy Sad i Bokoryna z Żalina oraz Akord z Rudy-Huty.*

Festiwal miał formę konkursu i jury w składzie **Janina Biegalska**, ks. **Jerzy Ignaciuk**, **Andrzej Sar** przyznało I miejsce zespołowi *Życzenie z Łucka*, II miejsce zespołowi *Medunica* z Klejnik, III miejsce zespołowi *Bokoryna z Żalina*. Wyróżnione zespoły to: *Cisza, Cykady, Jutrzenka, Sielanki, Kresowianki, Seniorki, Brusowianki*.

Szczególnym osiągnięciem może pochwalić się Bokoryna, która jako jedyny zespół z Polski, stanęła na podium, zajmując III miejsce na festiwalu.

Iwona Borodej



# XVI Turniej Tenisa Stołowego

2 lutego 2014 r. odbył się XVI Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta.

II miejsce - Wojciech Chmiel  
III miejsce - Robert Jokisz  
IV miejsce - Artur Tworek

Turniej był imprezą otwartą i przeprowadzono w trzech kategoriach wiekowych.

Po emocjonujących rozgrywkach, nagrody z rąk Wójta Gminy Ruda-Huta, **Kazimierza Smala**, otrzymali:

1) w kategorii wiekowej: 10 – 15 lat -  
I miejsce i Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta - **Adrian Ignaciuk**  
II miejsce - **Paweł Misiec**  
III miejsce - **Michał Gołowacz**  
IV miejsce - **Filip Kratiuk**  
nagrada specjalna - **Katarzyna**

**Kozłowska**

2) w kategorii wiekowej 16 – 20 lat -  
I miejsce i Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta - **Arkadiusz Walczuk**  
II miejsce - **Łukasz Wróblewski**  
III miejsce - **Piotr Sawicki**

3) w kategorii wiekowej od 21 lat:

I miejsce i Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta - **Marcin Walczuk**

Barbara Humeniuk



## Mądra szkoła czyta dzieciom

W dniu 19 marca 2014 r. w sali gimnastycznej Zespołu Szkół w Rudzie-Hucie odbyło się uroczyste spotkanie czytelnicze pod hasłem „W krainie wierszy i baśni”. Szkoła już nie po raz pierwszy podjęła taką akcję, w lutym czytanie odbyło się pod hasłem „Dzieci dzieciom”.

Celem przyświecającym organizatorkom obu wydarzeń, paniom: **Barbarze Gałus, Bożenie Nowosad, Agnieszce Polak, Alinie Brewczyńskiej, Barbarze Mikołajczyk** oraz **Wiesławie Suprun** było propagowanie codziennego czytania dzieciom, jako skutecznej i przyjaznej metody wspomagania nie tylko umysłów, ale i serc dzieci. Akcja ta wiązała się z ogólnopolską, znaną pod hasłem „Cała Polska Czyta Dzieciom”.

Lektorzy tych wydarzeń: Wójt Gminy Ruda-Huta, **Kazimierz Smal**,

Dyrektor ZS, **Adam Marszałuk, Ewa Tworek, Małgorzata Maliszewska, Marta Kordas** oraz przedstawiciele grona pedagogicznego: **Anna Bartoszevska, Agnieszka Walczuk, Małgorzata Suchań, Alina Brewczyńska, Joanna Prokop, Bożena Nowosad, Agnieszka Tulikowska-Sawicka, Barbara Mikołajczyk** i **Marta Zachariasz** ciepłymi głosami przekazali słuchaczom wiersze, należące do „złotej



listy” literatury dziecięcej, tj.: utwory **Jana Brzechwy, Doroty Gellner, Stanisława Jachowicza, Juliana Tuwima** i **Danuty Wawiłow**.

Uczniowie klasy II a i V a zaprezentowali inscenizację baśni z kanonu klasyki dziecięcej pt. *Królowna Śnieżka*. Piękna i niezwykle obrazowa sceneria, przygotowana z udziałem uczniów kl. IV a, harmonizowała z treścią utworów, oddając niemalże ich wnętrze.

Wójt Gminy Ruda-Huta, **Kazimierz Smal** wyraził swoje uznanie dla takich przedsięwzięć i zachęcał do codziennego czytania dla przyjemności.

W uroczystościach wzięli udział uczniowie z klas 0-IV Szkoły Podstawowej, wychowawcy, nauczyciele oraz rodzice...i, co warto zaakcentować – nie do przecenienia był widok zafascynowanych odbiorców buź.

Anna Bartoszevska





# Dzień w seminarium i z Ojcem Otto Katto

**W dniu 26 lutego 2014 r. uczniowie zrzeszeni w Towarzystwie Przyjaciół Seminarium w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie wraz z sympatykami, opiekunami oraz przedstawicielami rodziców wybrali się na wycieczkę do Lublina.**

Zapracnęli poznać miejsca, w których uczą się i formują przyszli kapłani, tzn. mury archidiecezjalnego Seminarium Lubelskiego. Mieli okazję zwiedzić kościół seminaryjny, który na co dzień jest zamknięty dla osób z zewnątrz. Ksiądz, będący wychowawcą w seminarium, zapoznał wszystkich z historią kościoła i seminarium. Obejrzelśmy medaliony zdobiące mury seminarium, przedstawiające królów Polski oraz sceny charakteryzujące ich życie. Medaliony te, jak się dowiedzieliśmy, są unikatami na skalę światową.

Tak się złożyło, że nasza wizyta w tamtym miejscu przypadła w roku, w którym Seminarium Lubelskie przeżywa jubileusz 300-lecia powstania. W związku z tym niektórzy z nas mogli uzyskać łaskę odpustu

zpełnego po spełnieniu określonych warunków. Zwiedziliśmy także muzeum seminaryjne, archikatedrę i Kościół pw. Ducha Świętego.

Po spacerze przez starówkę lubelską i Krakowskie Przedmieście, posililiśmy się w MacDonalddie i wyruszyliśmy w odwiedzin do ojca **Otto Katto** ze zgromadzenia Misjonarzy Afryki. W domu zakonnym misjonarzy przeżyliśmy Mszę Świętą, podczas której modliliśmy się za misje i śpiewaliśmy afrykańskie pieśni. Następnie ojciec oprowadził nas po muzeum opowiadając o życiu i wierze Afrykańczyków. Doświadczaliśmy prawdziwie ojcowskiego przyjęcia. Wycieczka dostarczyła wszystkim wielu niezapomnianych wrażeń.

Agnieszka Walczuk



# Żołnierze wyklęci

**W dniu 28 lutego 2014 roku odbył się apel poświęcony Żołnierzom Wyklętym. Uczniowie klas trzecich postanowili w sposób aktywny włączyć się w te obchody.**

Postanowili wyróżnić się strojem oraz odpowiednią postawą. Już od rana po szkole chodzili młodzi chłopcy i dziewczęta przystrojeni w różnorodne barwy narodowe (szaliki, opaski na ramię, koszulki, rozety itp.), wszyscy skupieni i pełni oczekiwania na apel przygotowany przez swoich kolegów i koleżanki. Dokładnie o 11.40 wszyscy zebrałi się na górnym holu. Apel rozpoczęło wspólne odśpiewanie hymnu narodowego a następnie prezentacja multimedialna o tym szczególnym czasie naszej trudnej historii. Następnie wszyscy uczcili poległych żołnierzy minutą ciszy. Później uczniowie odczytali przejmujące fragmenty wspomnień dzieci i krewnych pomordowanych żołnierzy. Wielkie wrażenie wywołały fragmenty grypsów, które z więzienia wysyłał do najbliższych, słynny szef IV komendy Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość ppłk **Łukasz Ciepliński**, zabity strzałem w tył głowy 1 marca 1951 roku. Na koniec wielkim zaskoczeniem było wysłuchanie i obejrzenie teledysku polskiego rapera Tadek Firma Solo o Żołnierzach Wyklętych.

Wiemy, że uczestniczyliśmy w szczególnej lekcji historii i prawdziwego patriotyzmu.

Uczestnik



# Na powitanie wiosny

**Dawniej wierzono, że utopienie lub spalenie marzanny - symbolu zimy - przyspieszy nadejście wiosny. Słomianą kukłę owijano białym płótnem, zdobiono wstążkami i koralami. Tak wystrojoną marzannę wynoszono poza granice wsi, podpalano i wrzucano do wody. Ten zwyczaj przetrwał do dzisiaj.**

W pierwszy dzień wiosny uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Rudzie również świętowali nadejście tej pięknej pory roku. Wybrali się z marzanną nad rzekę Uherkę. Podczas spaceru dzieci śpiewały wiosenne piosenki i grały na instrumentach perkusyjnych. Potem wrzuciły słomianą kukłę do wody. W ten sposób pożegnały zimę, a powitały wiosnę. Mamy nadzieję, że już teraz wiosna zagości u nas na dobre. Witaj wiosno!

Natomiast uczniowie klas IV - VI powitali wiosnę bajką pt. *Czerwony Kapturek inaczej*. Wspaniały występ uczniów został nagrodzony gromkimi brawami. Dzień ten był też okazją do wręczenia dyplomów uczniom, którzy brali udział w konkursach na terenie naszej szkoły oraz spoza niej. Przedstawienie zostało przygotowane przez Samorząd Uczniowski Szkoły Podstawowej pod kierunkiem **Moniki Zabroń**.

Ewa Tworek



# ECHA DZIEJÓW

## Cerkiew pw. św. Michała Archanioła we wsi Ruda

Wieś Ruda, miejscowość nad rzeką Uherką, lewym dopływem rzeki Bug, w gminie Ruda-Huta, pow. chełmski.

Nazwa wsi wzmiankowana w 1429 r. W zapisie wymienia się Rudę Wyżną i Rudę Niżną, należące do rzymskokatolickiej parafii w Chełmie. Tę przynależność potwierdza też rejestr poborowych z 1531 r. z uszczegółowieniem – była to parafia Rozesłania św. Apostołów.

Nazwę Ruda Mniejsza zawiera dokument wystawiony w Chełmie 24 czerwca 1443 r., dotyczy uposażenia kościoła w Świerżach, wśród innych, przez Jana Wydżgę z tej Rudy.

Kolejne zapisy nazw z lat: 1564 – Ruda Superior i Inferior, 1565 – Ruda Wissa i Niżna, 1661 – Ruda Mniejsza, 1796 – Ruda Wielka.

Ruda i obszar do niej przyległy stanowiły dobra ziemskie. Właścicielami tych byli Uhruscy. Od 1647 r. posesorką była JMP Barbara Noskowska. Następnie wchodziły one w skład starostwa chełmskiego.

Dobra Ruda w 1836 r. nabył Henryk Michał Kamieński od „Kommisji Rządowej”, wcześniej dzierżawione przez jego ojca, też Henryka.

Rozległość dóbr spowodowała ich podział na części określone literami A,B,C, dla pełniejszej orientacji.

W ostatniej ćwierci wieku XIX spadkobiercy rozsprzedali dobra nabywcom, którymi głównie byli Żydzi i częściowo koloniści niemieccy. Ci podzielili je w ramach sprzedaży drobniejszym nabywcom – osiedleńcom.

Do najstarszych miejscowości na terenie dóbr należą, poza Rudą, Rudka, Leśniczówka, Poczekajka, Chromówka. W późniejszym czasie skupiska sadyb otrzymały nazwy: Ruda-Huta (wcześniej Majdan Huta), Zarudnia, Ruda-Opalin, Jazików, Marynin, Miłostaw (Biedaków).

Zamieszkująca ten teren ludność, w odległej przeszłości wyznawała przede wszystkim prawosławie, a po 1596 r. grekokatolicyzm. Najbliższym ośrodkiem kultu, ze świątynią, był Uhrusk, zresztą starszy od Chełma.

Mieszkańcy Rudy poprosili starostę chełmskiego, któremu teren podlegał, o pozwolenie na budowę cerkwi. Starosta w 1557 r. wyraził zgodę na jej budowę w Rudzie Wyżnej. Cerkiew ufundował Pop Ostap Kozłowski, mieszczanin chełmski. Utworzono parafię ze wsi Ruda Wyższa, Ruda Niższa i Siedliszcze.

Budynek cerkwi wybudowano z drewna z okolicznych lasów. Kto go budował, trudno odpowiedzieć, być może lokalni rzemieślnicy. Nieznane jest też wyposażenie wewnętrzne pochodzącego oraz pierwsi duchowni posługujący wiernym. Istnienie parafii i cerkwi potwierdzają zapisy w różnych dokumentach:

Protokół z *Lustracji województwa ruskiego... 1564 – 1565 cz. I* zawiera zapis: *Ruda Wisza (wieś)... tamże pop ruski daje w rok czynszu fl. (floreńów) 1/0/0.*

Inny zapis: *Pop Ruski czynszu dawał florenów 1, teraz daje florenów 6, od nieboszczyka Pana Urowieckiego (Uhruskiego) przymuszony.*

Kolejny zapis z 1565 r. podaje: *dwie wsi w ststwie (starostwie) chełmskim... cerkiew. Dalej: R. wś. (Ruda wieś)... pow. chełmski, gm. Świerże, par. Uhrusk, wsch. obrz. (wschodniego obrządku) Ruda..., posiada cerkiew par. (parafia) pounicka... Dalej: Cerkiew drewniana i par. erekcy niewiadomej, 1790 r. przez Stanisława Augusta potwierdzone.*

Trwałość drewnianej budowli (cerkwi) była ograniczona. Co pewien czas remontowano, przebudowywano lub budowano od podstaw. Stąd też zapewne często jej wygląd ulegał zmianom. Na zmianę wyglądu wpływ miała zmiana wyznania przez wiernych, a na tym terenie było to prawosławie, grekokatolicyzm i znowu prawosławie. Na zmianę wyglądu mógł oddziaływać też fakt, że funkcjonowały wyspecjalizowane w budowie cerkwi zespoły budowniczych, mających często wpływ na styl budowli.

Cerkwie murowane były fundowane przez bogatych właścicieli dóbr. Pierwsza zapisana informacja o przebudowie omawianej cerkwi pochodzi z 1768 r.: *... budynek cerkwi został zastąpiony przez nowy o takim samym układzie, ale dokładny układ nieopisany.*

Natomiast zapis z 1790 r. informuje: *... cerkiew jest drewniana, trzy-*

*częściowa, ... nad babińcem usytuowano dzwonnice.*

Kolejna świątynia została zbudowana w 1802 r. z *kopułą w kształcie makówki nad nawą.*

Świątynia ta została zniszczona w sierpniu 1915 r., kiedy przez okolicę 1, 2, 3 sierpnia przechodził front i miała miejsce bitwa. Od wschodu do miejscowego cmentarza prawosławnego przylega cmentarz z I wojny światowej. Ruda była siedzibą sztabu rosyjskiego.

Załączona kopia to zdjęcie archiwalne cerkwi w Rudzie. Posiada zapis w języku rosyjskim na odwrocie: *sieło Ruda Chołmskoj gub. cerkowi ili czasowaja, gdzie służył Kraskowski Dymitrij i żyła siemja do 1915 g. - Wieś Ruda, Chełmskiej guberni, cerkiew lub kaplica w której postugiwiał Kraskowski Dymitrij i mieszkała rodzina do 1915 r.*

Ukazana na fotografii cerkiew zbudowana jest z drewna. Styki desek olistwowane. W ścianach sześcioboczne okna, otoczone ościeżnicami. Dach dwuspadowy, kryty gontem. W prostopadłościennych bryłach połączonych ze sobą, wyróżniamy trzy podstawowe części świątyni, każda ze swoją dachową częścią. Części świątyni to sanktuarium, nawa i narteks (przedśionek, babiniec). Na dachu nad nawą wieżyczki, zw. cebulkami z sygnaturką. Część najniższa wieżyczki na planie kwadratu, zwężająca się ku górze, środkowa o pionowych ściankach. Kopułka na planie sześciokąta, na jej szczycie krzyż prawosławny. Kopułka pokryta blachą. Ściany szczytowe zakończone daszkiem okapowym u dołu.

Okna ułożone w ścianach podłużnych, w nawie 4. W babińcu główne wejście i wejście boczne. Cerkiew posiadała też zakrystię. Plac cerkiewny (cmentarz) ogrodzony, dobrze utrzymanym, drewnianym płotem z solidnymi słupkami.

Jeżeli cerkiew zbudowana była zgodnie z przyjętymi ze starożytności zasadami, to sanktuarium znajdowało się w części wschodniej, następnie nawa i przedśionek z wejściem w zachodniej. W tym układzie wejście było od drogi, dziś szosy Ruda – Rudka. Obok stoi tam pomnik upamiętniający ks. Tusiewicza. Natomiast w kierunku wschodnim odchodzi droga gruntowa do czynnego grzebalnego cmentarza prawosławnego.

Między ukazaniem na fotografii obrazem cerkwi, a zapisem dotyczącym wyglądu po jej wybudowaniu w 1802 r., w którym mówi się o bani (makówce) nad nawą, jest różnica. Różnica ta, być może wynika z dokonanej w międzyczasie przebudowy bądź remontu. O stanie tej świątyni zawarto informację w protokole po wizytacji parafii przez bpa Tichona w 1898 r.: *Cerkow odna, derewiamnaja, krepkaja, wnutri, prokraszena i błogoustrojena. Ikonostas i ikona choroszije. - Cerkiew jedna, drewniana, mocno zbudowana, wewnątrz pomalowana, nalezycie wystrojona. Ikonostas i ikona w dobrym stanie.*

Cerkiew ta od 1875 r. była już cerkwią prawosławną. Wyposażenie jej stanowiły częściowo przedmioty liturgiczne z okresu unickiego. Ze względu na sponowisko niezamożnych i biednych parafian, nie mogła wymienić od razu przedmiotów liturgicznych, które musiano zakupić za własną gotówkę. Ostatni z proboszczów, ks. Dymitrij Kraskowski, dopiero w 1910 r. przekazał do muzeum 12 obiektów (przedmiotów) w tym 8 ikon z tej cerkwi. Wkrótce przekazał jeszcze 1 ikonę.

Wśród przekazanych obiektów były ikony o tytułach: *Św. Michał Archanioł porażający diabła* (z łacińską inskrypcją), *Anioł Stróż trzymający diabła na łańcuchu*, *Święta Trójca* (2 szt. z cyryliczną inskrypcją), *Pokłon pasterzy* z XVIII w., *Wniebowstąpienie Chrystusa* pocz. XIX w., *Modlitwa w Ogrójcu* z XIX w., *Chrzest Chrystusa* i obraz świętej z napisem: *1867 rok S. Oksenia.*

Oprócz ikon przekazał też płaszczenicę (całun) unickiego malarza i rzeźbę *Głowa Św. Jana na misie* (misa zniszczona)<sup>1</sup>.

Przekazanie wymienionych elementów wyposażenia i innych stanowiących wyposażenie cerkwi, odbywało się na polecenie przełożonych, po utworzeniu Rosyjskiego Muzeum Cerkiewno-Archeologicznego w Chełmie.

Po upadku powstania styczniowego w 1864 r. na terenie Królestwa Polskiego narastała rusyfikacja. Zakazywano używania w cerkwi unickiej jęz. polskiego w liturgii (modlitwy, śpiewu, kazania) i zapisach w dokumentach. Nakazywano też zmiany w wyposażeniu świątyni.

W cerkwiach unickich były organy, dzwonniki, boczne ołtarze, odma-

<sup>1</sup> rzeźba wyraża męczeństwo św. Jana Chrzciciela, który był więźniem króla Heroda Tetrarchy i na jego polecenie ścięty. „Głowę na misie” otrzymała córka nalożniczki Heroda, zresztą za jej poradą jako nagrodę za wykonany na cześć króla taniec (Nowy Testament - Ewangelie św. Mateusza, rozdz. XIV, 3-13 i Marka, rozdz. VI, 17-28). W kościele w Rudzie-Hucie znajduje się witraż okienny o tym samym tytule.

wiano różaniec.

Oprócz tego były trybularze (kadzielnice), krzyże ołtarzowe, dzwonki ołtarzowe, monstrancje, mszały, ławki, konfesjonały, feretrony, dzwonek przy zakrystii, sygnaturka w kopule, chórągwie. Nie było ikonostasu<sup>2</sup>.

W cerkwiach prawosławnych wymienione wcześniej elementy nie występują. Ważnym elementem jest tylko ikonostas oddzielający sanktuarium od nawy z przejściem o nazwie „carskie wrota”. Tworzą go ikony. Na środku nawy pulpit – analojczyk, odkryty tkaniną, na nim ikona patrona cerkwi lub ikona związana z aktualnym świętem. Ikony świętych ozdobione ręcznikami z haftem wschodnim.

Duchowni unicycy podobnie jak łacińscy golili brody, natomiast u prawosławnych zarost dodawał powagi, dostojności, tajemniczości.

Znane nazwiska duchownych służących w tej cerkwi: parochowie (księża unicycy): Jan Wiżawski (1788), Leon Ulanicki (zm. 1856), Witold Aleksander Ulanicki (zm. po 1913 r.), Jakub Lewicki (zm. 1870);

Popi: Nikołaj Iwanowicz Tusewicz (zm. 1898), odznaczony srebrnym medalem na aleksandrowskiej wstędze za przywracanie prawosławia, Dymitrij Aleksandrowicz Kraskowski (do 1915); w zastępstwie: Łuka (Łukasz) Sawickij i Michał Ostrowskij. Po I wojnie światowej do czasów



obecnych wiernym posługiwali m.in.: ks. Konstanty Moraczewski ks. Aleksy Nesterowicz z Chełma, ks. Jan Łukaszuk z Chełma i ostatnio ks. Jerzy Hasiuk. Teren należy do parafii prawosławnej w Uhrusku pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny.

Treść okrągłej pieczęci z 1909: w środku orzeł carski; w otoku - „Czin. Graż. Soc. Rudia. Praw. Prich.” (Cinownik Graždanskogo Sostojanija Rudianskogo Prawosławnego Prichoda) - Urzędnik Stanu Obywatelskiego Rudzieńskiej Parafii Prawosławnej.

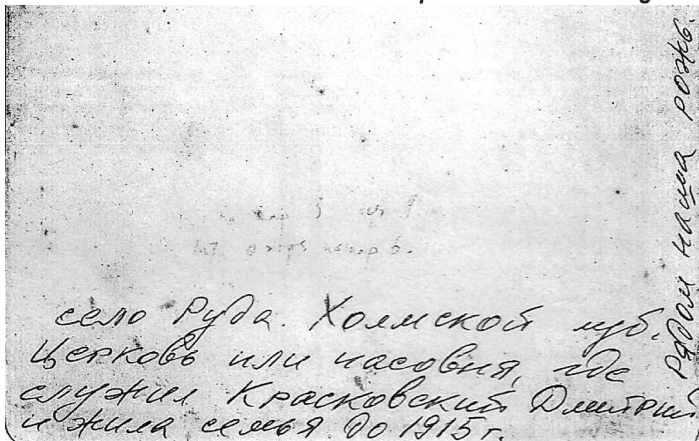
Serdecznie dziękuję Pani Elżbiecie Kraskowskiej-Kamińskiej - Wnuczce księdza Dymitrija Kraskowskiego, zamieszkałej w Biesalu w okolicach Ostródy, za kopię fotografii cerkwi w Rudzie, poszukiwanej przeze mnie bez skutku przez lat kilka w najbliższej okolicy.

Ruda-Huta, marzec 2014 r. Antoni Franecki

#### Źródła:

1. Akty Graždanskogo Sostojanija Rudianskogo Prawosławnego Prichoda, lata 1888 do 1915 - USC Ruda-Huta.
2. W. Bobryk, *Duchowieństwo Unickiej Cerkwi Chełmskiej w XVIII w.*
3. *Chołmsko - Warszawskij Eparchalnyj Wiestnik*, nr 10/1898.
4. A. Franecki, *Ślady dziejów gminy Ruda-Huta*, 2009.
5. W. Kołbuk, *Duchowieństwo unickie w Królestwie Polskim 1835 - 1875*.
6. M. S. Kossakowski, *Diariusz...*, wyd. UMCS, Lublin 2010.
7. K. Latawiec, „Duchowieństwo Soboru Prawosławnego w Chełmie w latach 1876 - 1905”, *Rocznik Chełmski*, T.11.
8. K. Leśniewski, J. Leśniewska, „Prawosławie...”, wyd. *Prawosławna Diecezja Lubelsko-Chełmska*, Lublin 1999.
9. *Nowy Testament*, Warszawa, 1949 r.
10. P. Sygowski, „Rosyjskie Muzeum Cerkiewno-Archeologiczne w Chełmie”, *Rocznik Chełmski*, T.17; „Nieco informacji o cerkwi w Matczu i jej wyposażeniu...”, *Rocznik Chełmski*, T. 14.
11. A. Wawryniuk, *Leksykon miejscowości powiatu chełmskiego*, Chełm 2001.

#### Opis na odwrocie fotografii



## Biblioteka poleca:

### Artykuły:

- Dominik Panasiuk, „Zarys dziejów polskiej konspiracji na terenie Ruda-Huta i okolic w okresie okupacji niemieckiej 1939 – 1944”, *Rocznik Chełmski*, T. 17, Chełm, Stowarzyszenie Rocznika Chełmskiego, Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. Orsetti, 2013.

- Antoni Franecki, „Sprawozdanie z pobytu w dniach 6-7 czerwca 2013 r. w Rudzie-Hucie Ricarda Victora Kamińskiego i z uroczystości po święconych Henrykowi Michałowi Kamińskiemu”, *Rocznik Chełmski*, T. 17, Chełm, Stowarzyszenie Rocznika Chełmskiego, Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. Orsetti, 2013

- Antoni Franecki, „Niecodzienna wizyta Kamińskiego w Liceum Ogólnokształcącym w Rudzie-Hucie”. *Rocznik Chełmski*, T. 16, Chełm, 2012

- Antoni Franecki, „Pomnik Wdzięczności w Żalinie”. *Rocznik Chełmski*, T. 15, Chełm, 2011.

### Recenzje:

- dr Paweł Kiernikowski: „Antoni Franecki, Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Kamińskiego w Rudzie-Hucie”, Ruda-Huta, 2013, s. 96.

*Rocznik Chełmski*, T. 17, Chełm, Stowarzyszenie Rocznika Chełmskiego, Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. Orsetti, 2013.

- dr Paweł Kiernikowski: „Antoni Franecki, Ślady dziejów gminy Ruda-Huta, Chełm – Ruda-Huta, 2009”.

*Rocznik Chełmski*, T.14, Chełm.

### Biogramy:

Antoni Franecki:

- Radzikowski Franciszek - nauczyciel i kierownik tworzył w Rudzie-Hucie po 1918 r. pierwszą polską szkołę.

- Walczuk Józef - poseł do Sejmu Ustawodawczego po I wojnie światowej, pochodził w Żalina.

*Encyklopedia Chełma*, T I, cz.2. *Ludzie*, wyd. Chełmskie Towarzystwo Naukowe, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie, Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. Orsetti w Chełmie, Wydawnictwo Gaudium.

# RUDA TEAM w 2013 roku

Klub Turystyki Rowerowej PTTK Ruda Team powstał dokładnie 22 marca 2013 roku. Na zebraniu założycielskim było tylko 6 osób, ale dzięki uporowi i determinacji w krótkim czasie klub liczył już 15 członków. Po kilku naradach powstał roczny program rajdów rowerowych oraz plan działania.

Pierwszy rajd pod nazwą *Odkrywanie Rudy 2* odbył się już 23 kwietnia 2013 roku przy udziale 19 uczniów i 4 dorosłych. Należy podkreślić, że przez cały 2013 rok w rajdach uczestniczyli nie tylko członkowie klubu, ale także wszyscy zainteresowani. Pomysł na zorganizowanie klubu pojawił się podczas dwudniowego rajdu do Wojstawic we wrześniu 2012 roku.

## A teraz kilka naj.....

Najdłuższy rajd - *Ranczersi są wśród nas* do Jeruzala trwał 3 dni (przejechaliśmy ponad 230 km), największy rajd - *I Nadbużańska Majówka* 50 uczestników, najmniejszy rajd - *Rajd Wakacyjny* 6 uczestników, najkrótszy - *Rajd z Bibliotekarzem* 15 kilometrów, najcięższy rajd to *Odświeżanie krajobrazu - Brzeźno 2013*, gdzie w ciągu kilku godzin zebraliśmy ponad tonę śmieci.

W ubiegłym roku odbyło się 13 rajdów w tym dwa połączone z grami terenowymi oraz jeden trzydniowy do Jeruzala (filmowe Wilkowyje). Rajdowcy przejechali w sumie ponad 700 km, a Klub rozrósł się i obecnie jest w nim 33 rajdowców. We wszystkich rajdach wzięło udział łącznie 218 osób.

W tym roku planowane są 23 rajdy, w tym kilka długodystansowych.

## Na koniec informacje praktyczne:

Klub jest otwarty, każdy miłośnik dwóch kółek może do niego wstąpić, skupia uczniów ZS w Rudzie-Hucie jak też osoby dorosłe (obecnie jest 13 dorosłych), podlega formalnie pod PTTK oddział Chełm (każdy klubowicz jest członkiem PTTK), zapisy do PTTK prowadzi Krzysztof Opas, prezesem Klubu jest Bartosz Branicki (uczeń ZS w Rudzie-Hucie), planowane jest spotkanie informacyjne członków Klubu z zainteresowanymi mieszkańcami gminy (termin i miejsce zostanie podane w najbliższym czasie).

Informacje o rajdach umieszczane są na stronie internetowej Zespołu Szkół w Rudzie-Hucie oraz stronie PTTK oddział Chełm.

Krzysztof Opas



## Z Marzanną i herbem na rowerze

Wsamopółdnie, 21 marca 2014 roku, rozpoczęła sezon turystyczny grupa kolarzy z Klubu Turystyki Rowerowej PTTK „Ruda Team”. Start nastąpił spod Zespołu Szkół w Rudzie-Hucie, gdzie klub ma swoją siedzibę.

10 rajdowców udało się w kierunku miejscowości Ruda aby nad Uherką pożegnać zimę i powitać czas wiosny. Towarzystwo im siedzące na bagażnikach dwie urodzive „Marzanny”. Głównym celem wyprawy rowerowej było przybliżenie uczestnikom atrakcji i walorów Chełmskiego Parku Krajobrazowego. Przewodnikiem wycieczki był pracownik Lubelskich Parków Krajobrazowych oddziału chełmskiego, **Paweł Łapiński** (w trakcie rajdu oficjalnie przyjęty do Klubu). Turystycy podziwiali piękno krajobrazu i budzącą się przyrodę. Nad Uherką odbył się konkurs, gdzie wszyscy otrzymali atrakcyjne nagrody ufundowane przez ChPK oraz pożegnali „Marzanny”. Zwycięzcami konkursu byli: **Kamil Tkaczuk** oraz **Przemysław Babiarz**. Rajd prowadził po leśnych, podmokłych terenach ChPK. Rajdowcy przejechali 20 km w pierwszym rajdzie nowego sezonu 2014.



28 marca 2014 roku rozpoczął się drugi rajd KTR PTTK „Ruda Team” pod nazwą *Rajd z herbem*. 18 członków klubu postanowiło uczcić pamięć o Henryku Michale Kamieńskim oraz podkreślić fakt 20. rocznicy nadania herbu Ślepowron gminie Ruda-Huta (dokładnie miało to miejsce 30 marca 1994 roku). Rajdowcy na początku spotkali się z **Piotrem Śliwą**, Przewodniczącym Rady Gminy Ruda-Huta, który dokładnie i bardzo ciekawie opowiedział o herbie Gminy oraz o tym jak to było 20 lat temu. **Krzysztof Opas** dopełnił te informacje mówiąc o historii herbu Polski. Następnie Piotr Śliwa pokazał graficzny obraz nowego logo naszej Gminy, który już w tym roku będzie znakiem rozpoznawczym i wyróżniającym. Bardzo ważne jest to, że Klub „Ruda Team” wystąpił oficjalnie o możliwość użycia herbu Gminy oraz logo i otrzymał zgodę na użycie tych znaków na koszulkach kolarskich. Na zakończenie tego spotkania głos zabrał Wójt Gminy Ruda-Huta, **Kazimierz Smal** życząc zebraniem wielu wspaniałych rajdów w nadchodzącym sezonie oraz podkreślając znaczenie herbu i logo Gminy dla wszystkich mieszkańców.

Po tym spotkaniu rajdowcy ruszyli w trasę. Łącznie przejechali 35 kilometrów poznając historię tych terenów oraz piękno przyrody Rudka - Sosnówka oraz Hnieszowa. Na koniec wszyscy wzięli udział w konkursie wiedzy na temat tego co usłyszeli i zobaczyli w trakcie całego rajdu. Miejsce pierwsze zajął **Przemysław Babiarz**, drugie – na równi - **Martyna Dubij**, **Kamil Tkaczuk**, **Damian Józwiak**. Wszyscy uczniowie otrzymali nagrody a finałowa czwórka dodatkowo słodką niespodziankę. Konkurs i wręczenie nagród odbyło się pod historycznym i jak zawsze majestatycznym dębem Bolko.

Następny rajd planowany jest 16 kwietnia 2014 roku pod nazwą *III Odkrywanie Rudy*.

Krzysztof Opas

**Wydawca:** Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta, ul. Niepodległości 36, 22-110 Ruda-Huta, e-mail: biblioteka@rudahuta.pl, www.biblioteka-rudahuta.pl

**Korekta:** Maria Wróblewska

**Skład:** Marta Kordas

**Druk:** A3 Drukarnia Przemysław Litwiniuk, ul. Szkolna 4/4, 22-100 Chełm